

Pedagogisch beleid

Peuterspeelzalen Versa Welzijn

November 2018

Inhoud

Inhoudsopgave	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. Inleiding	3
2. Missie en Visie van Versa Welzijn	4
3. Doelstelling van het peuterspeelzaalwerk binnen Versa welzijn	4
4. Visie op de ontwikkeling van kinderen	5
5. Visie op opvoeden en pedagogische uitgangspunten	5
6. Pedagogische doelstellingen en pedagogische middelen	6
Pedagogische middelen	7
6.1. Het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid en vertrouwen	7
6.2. Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsstimulering	10
6.3. Het ontwikkelen van persoonlijke competentie	12
6.4. Het ontwikkelen van sociale competentie	13
6.5. Eigen maken van waarden, normen en cultuur	14
7. De rol van de pedagogisch medewerker	15
8. Stagiair(es)	17
9. Vrijwilligers	18
10. Vier ogenprincipe	18
11. Diversiteit in de stamgroepen	19
12. Het afnemen van extra dagdelen en/of het inhalen van dagdelen na ziekte	19
13. Wenbeleid (extern en intern)	19
14. Contacten met ouders	20
14.1 Algemeen	20
14.2 Mentorschap	22
14.3 Ouderbetrokkenheid	22
15. Samenwerking met de kinderopvang	22
16. Samenwerking met consultatiebureau en andere collega's van het CJG	24
17. Samenwerking met het basisonderwijs	24
18. Samenwerking in de wijk	25
19. Samenhang met ander beleid	26

1. Inleiding

Voor u ligt het Pedagogisch beleid van de peuterspeelzalen en peuterarrangementen van Versa Welzijn.

‘Hoe kijken we tegen kinderen aan?’ en ‘Wat vinden we belangrijk voor kinderen?’

‘Wat hebben ze nodig?, ‘Hoe doen we dat?’ en ‘Waarom doen we dat zo?’

Dit zijn een aantal vragen waar dit Pedagogisch Beleid een antwoord op wil geven.

De antwoorden worden vaak globaal weergegeven. Medewerkers moeten er richting en inspiratie voor hun pedagogisch handelen aan kunnen ontleen. Ouders moeten een duidelijk beeld krijgen waar de peuterspeelzalen van Versa Welzijn voor staan. In het werkplan van de peuterspeelzaal kunnen de ouders meer gedetailleerd het antwoord op de vragen lezen.

Vanuit het Pedagogisch Beleid worden praktische richtlijnen ontwikkeld voor het handelen op de werkplek. Deze richtlijnen worden vastgelegd in protocollen en afspraken, die als bijlagen worden toegevoegd aan het Pedagogisch Beleid in het zogenoemde Handboek Peuterspeelzaalwerk. Dit handboek peuterspeelzaalwerk wordt ontwikkeld door de leidinggevenden in samenwerking met de pedagogisch medewerkers.

Het handboek omvat o.a. de aspecten:

- Veiligheid
- Oudercommunicatie.
- Verzorging en hygiëne.
- Voeding.
- Activiteiten.

De implementatie van dit Pedagogische Beleid in de teams op de peuterspeelzalen is de verantwoordelijkheid van de leidinggevende Peuterspeelzalen.

Het Pedagogisch Beleid wordt tweejaarlijks getoetst en geëvalueerd.

Het werkplan per peuterspeelzaal wordt jaarlijks getoetst en geëvalueerd.

In de hoofdstukken 2 t/m 5 leest u over onze visie op het peuterspeelzaalwerk, ontwikkeling van kinderen en opvoeding. De hoofdstukken 6 t/m 8 geven aan hoe wij onze visie in praktijk brengen tijdens het werken met kinderen en hun ouders op de peuterspeelzalen. Vanaf hoofdstuk 9 beschrijven wij de interne en externe samenwerking met diverse partners in het peuterspeelzaalwerk.

Om verwarring te voorkomen wordt er gesproken over peuterspeelzalen. Dit beleid is echter ook geldig op de peuterarrangementen of peutergroepen. Dus daar waar peuterspeelzaal staat kunt u ook peuterarrangement of peutergroep lezen.

2. Missie en Visie van Versa Welzijn

Versa Welzijn is een regionale welzijnsorganisatie, die op professionele wijze ondersteuning verleent aan de inwoners van diverse gemeenten in de Gooi&Vechtstreek en Eemland met als doel het maatschappelijk functioneren van deze inwoners te bevorderen en belemmeringen bij het maatschappelijke functioneren op te heffen.

De missie van Versa Welzijn is:

Ondersteunen en versterken van de zelfredzaamheid en de eigen kracht, zodat (groepen) mensen mee kunnen (doen) in de samenleving.

De visie van Versa Welzijn op welzijnswerk is:

Met een gevarieerd aanbod aan activiteiten en diensten een positieve bijdrage leveren aan de sociale infrastructuur als geheel en aan de positie van kwetsbare bevolkingsgroepen in het bijzonder. Versa Welzijn gaat hierbij uit van de eigen mogelijkheden van mensen en spant zich in om die mogelijkheden te versterken.

Voor de leeftijdscategorie 2 tot 4 jaar heeft Versa Welzijn het peuterspeelzaalwerk, ook dit wordt gezien als sociaal werk.

Door middel van het peuterspeelzaalwerk wil Versa een positieve bijdrage leveren aan het maatschappelijke functioneren van jonge kinderen met daarbinnen bijzondere aandacht voor de kwetsbare kinderen. Het versterken van de eigen mogelijkheden van de peuters krijgt gestalte in het contact met de kinderen en tijdens activiteiten gericht op ontwikkelingsstimulering.

Voor Versa is een peuterspeelzaal een ontwikkelingsgerichte, preventieve basisvoorziening.

- Ontwikkelingsgericht: in de peuterspeelzaal staat centraal het bieden van optimale ontwikkelingskansen en het stimuleren van de brede ontwikkeling. Spelen is leren en ontwikkelen. Er wordt op alle peuterspeelzalen van Versa Welzijn met een VVE-methode gewerkt.
- Preventief: de peuterspeelzaal levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen en tijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen. Signalen worden tijdig met de ouders besproken. Er wordt gewerkt conform het stappenplan aangegeven door de Wet meldcode. Door samenwerking met het consultatiebureau en de basisschool draagt de peuterspeelzaal zorg voor een doorgaande ontwikkelingslijn.
- Basisvoorziening: de peuterspeelzaal is binnen de voorschriften van de Gemeente toegankelijk voor elk kind.

3. Doelstelling van het peuterspeelzaalwerk binnen Versa welzijn

In de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk wordt onder peuterspeelzaalwerk verstaan:

De verzorging, de opvoeding en het bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen uitsluitend bestemd voor kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar tot het tijdstip waarop die kinderen kunnen deelnemen aan het basisonderwijs.

De algemene doelstelling van het peuterspeelzaalwerk van Versa Welzijn is:

“Kinderen van 2 tot 4 jaar de kans geven om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden”.

Deze algemene doelstelling kan worden opgesplitst in twee subdoelstellingen:

1. Aan kinderen van 2 tot 4 jaar de gelegenheid bieden om leeftijdgenootjes te ontmoeten en met hen te spelen. (basisaanbod)

2. Het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen via een thematisch gestructureerd en methodisch activiteiten aanbod.

Doelstelling 1 wordt bereikt door de kinderen op te vangen in een vaste groepen van maximaal 16 kinderen. Altijd onder de deskundige leiding van 2 gediplomeerde pedagogisch medewerkers, eventueel aanvullend met een stagiaire en/of vrijwilliger. In een kindvriendelijke, veilige en overzichtelijke ruimte met aan de leeftijd aangepast, verantwoord spelmateriaal.

Doelstelling 2 wordt bereikt door te werken met een VVE-methode (methode Voor- en Vroegschoolse Educatie) en opvoedingsondersteuning te bieden aan de ouders .

Peuterspeelzalen die werken met Voor- en Vroegschoolse Educatie zijn met name bedoeld voor kinderen die een risico lopen met een (taal-) ontwikkelingsachterstand te starten in het basisonderwijs. Ook kinderen waarbij de ontwikkeling normaal verloopt hebben veel profijt van een VVE-programma. In VVE-peuterspeelzalen van Versa Welzijn is gekozen voor de programma's "Piramide", "Puk & Ko" of "Uk & Puk", of "Startblokken" voor 10 tot 14 uur per week, verdeeld over 3 of 4 dagdelen.

4. Visie op de ontwikkeling van kinderen

Onze visie op de ontwikkeling van kinderen:

- kinderen zijn competent, een kind heeft veel mogelijkheden in zich;
- elk kind heeft een eigen aard, een eigen karakter, al van geboorte af, en wordt verder ontwikkeld en gevormd door de ervaringen die het opdoet;
- een kind mag zijn wie hij/zij is: het feit dat mensen verschillen beschouwen wij als een basisgegeven en een kracht. We waarderen de verschillen tussen kinderen;
- kinderen mogen spelenderwijs nog veel ontdekken en meemaken voor ze zelfstandig in de maatschappij kunnen functioneren;

Een kind moet zich geborgen voelen in de peuterspeelzaal. Als het kind zich op z'n gemak voelt, kan het zich hechten aan de pedagogisch medewerkers, aan de andere aanwezige volwassenen en aan de kinderen. Een gevoel van veiligheid en vertrouwen in de peuterspeelzaal is de basis voor verdere ontwikkeling. De pedagogisch medewerkers zullen een kind stimuleren in het ontstaan van zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld bij het kind.

Het kind wordt geplaatst in een groep 2-4 jarige kinderen op de peuterspeelzaal. Het is belangrijk dat het kind initiatief durft te nemen, keuzes kan maken, de hulp van anderen durft te vragen, andere kinderen durft te helpen en een goed beeld krijgt van zijn eigen kennis en vaardigheden. Het is fijn als het kind zich in toenemende mate zelf kan redden in de groep en zelfstandig allerlei taken kan uitvoeren. De pedagogisch medewerkers begeleiden het kind tijdens dit proces.

Ieder kind heeft een eigen karakter en temperament. Ieder kind heeft ook een innerlijke drang om te groeien en zich te ontwikkelen. In contact met de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers, en door middel van de thema-activiteiten en het aangeboden spelmateriaal zal het kind zich al spelend verder ontwikkelen. Deze ontwikkeling voltrekt zich niet via een standaardprocedure. Elk kind heeft immers eigen behoeftes en eigen mogelijkheden, die het verloop van zijn ontwikkeling bepalen. De pedagogisch medewerkers volgen het verloop van de ontwikkeling van kinderen en signaleren of er sprake is van vooruitgang.

5. Visie op opvoeden en pedagogische uitgangspunten

Onze visie op opvoeden:

Aan opvoeding zijn twee kanten te onderscheiden

- een kind begeleiden en stimuleren zich te ontwikkelen met wat het in zich heeft
- een kind leren zijn weg te vinden in de wereld om hem heen.

Wederzijdse beïnvloeding speelt een rol binnen de opvoedingsrelatie.

Het kind en de pedagogisch medewerker beïnvloeden elkaar door de manier waarop ze met elkaar communiceren en hoe ze met elkaar omgaan. Ook de bredere omgeving rond een kind (ouders, gezin, familie, buurt) heeft invloed op de ontwikkeling en vormt het kind. Dat zie je terug in gedrag. Het is in het belang van de ontwikkeling van het kind dat ouders en peuterspeelzaal hun aanpak in de opvoeding op elkaar afstemmen en samen de opvoedingsverantwoordelijkheid dragen.

Pedagogische uitgangspunten die aansluiten bij onze visie op opvoeden:

- een kind moet zich op zijn gemak voelen op de peuterspeelzaal
- wij gaan uit van een positieve benadering van kinderen
- we vinden het belangrijk om in te gaan op wat kinderen zelf aangeven of inbrengen
- we geven kinderen de ruimte, maar we stellen ook grenzen
- kinderen krijgen veel verschillende ervaringen aangeboden, zodat zij zich breed kunnen ontwikkelen en ontplooien
- elk kind wordt uitgedaagd om dingen te ontdekken en zichzelf te ontwikkelen
- goed luisteren en kijken naar kinderen is essentieel om de kinderen goed te begeleiden

6. Pedagogische doelstellingen en pedagogische middelen

Wat vinden wij belangrijk om een kind mee te geven, wat willen we een kind bieden.

Pedagogische doelstellingen

De pedagogische doelstellingen zijn ontleend aan het model van M.Riksen-Walraven. Het oorspronkelijke model omvat vier doelstellingen, hieronder genoemd bij 6.1, 6.3, 6.4, 6.5. In dit pedagogisch beleid vormt 6.2 een extra aanvulling.

1. Het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid en vertrouwen

Dit is de basis van elk handelen op de peuterspeelzaal. Elk kind heeft een vertrouwd en veilig gevoel nodig. Als het kind zich veilig voelt, kan het de wereld aan en durft het de omgeving te gaan verkennen en te gaan ontdekken.

Een peuterspeelzaal is een plek, waar kinderen andere kinderen en andere volwassenen ontmoeten. De peuterspeelzaal biedt naast een veilige plek om te spelen en te ontmoeten, ook een plek waar opvoeding en ontwikkelingsstimulering plaatsvindt.

In al het handelen en omgaan met kinderen zijn pedagogische aspecten verweven. Pedagogisch medewerkers zijn mede opvoeders in samenspraak met ouders. Vanuit onze visie op kinderen en onze visie op opvoeden, benutten we inspiratie en ideeën uit verschillende opvoedkundige stromingen. Door aan te sluiten bij wat een jong kind nodig heeft om zich goed te ontwikkelen, zal een kind zich veilig voelen en ontwikkelingskansen benutten.

2. Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsstimulering

Elk kind verwondert zich over de wereld om hem heen. Het ontdekt, leert en ontwikkelt zich als het de ruimte krijgt om zelf dingen uit te proberen en te ervaren. We willen het kind daarom een omgeving, spelmogelijkheden en activiteiten bieden, die uitnodigen en uitdagen tot verwondering en ontdekken. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en leergierig. De pedagogisch medewerkers koppelen het activiteiten aanbod aan de belevingswereld van het kind. Ze sluiten aan bij de interesse en het ontwikkelingsniveau van het kind. Daarnaast worden de kinderen geprikkeld om samen te spelen en nieuwe vaardigheden te leren.

3. Het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie worden persoonskenmerken bedoeld als weerbaarheid, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit en creativiteit in het omgaan met verschillende situaties. Het kind kan hierdoor problemen adequaat aanpakken en zich goed aanpassen aan veranderende omstandigheden. Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft en welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties.

4. Het ontwikkelen van sociale competentie

Sociale competentie omvat vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat, je weg vinden in een groep, samenwerken, rekening houden met anderen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

In de interactie met andere kinderen, met andere volwassenen, de ervaring van “in een groep zijn” en daar je weg in vinden, ervaren en ontdekken kinderen wat wel en niet werkt in de omgang met elkaar. In de sociale omgang zijn de pedagogisch medewerkers zelf het goede voorbeeld voor de kinderen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen om op een positieve manier met elkaar contact te maken en samen te spelen

5. Het eigen maken van waarden, normen en cultuur

Om goed in de samenleving te kunnen functioneren is het nodig dat kinderen de waarden, normen, en regels van de maatschappij waarin zij leven, leren kennen en zich eigen maken. Zo kunnen zij hun weg vinden in de maatschappij.

De peuterspeelzaal is een bredere samenlevingsvorm dan het gezin. Kinderen ontmoeten er veel verschillende mensen en maken kennis met een diversiteit aan normen, waarden en vaak ook verschillende culturen. De groep biedt mogelijkheden om zich de algemeen geldende waarden, normen en regels van de samenleving eigen te maken.

Het met respect omgaan met zichzelf, met de andere kinderen en met de volwassenen zijn hierbij belangrijke onderdelen, evenals het open staan voor andere culturen.

Daarnaast leren we de kinderen met respect om te gaan met de materiële wereld en met de natuur.

Pedagogische middelen

We onderscheiden vijf pedagogische middelen die we gebruiken of inzetten/toepassen om de bovengenoemde doelstellingen te bereiken. Dit zijn:

- a. De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind
- b. De groep: de rol en invloed van de groep kinderen en volwassenen
- c. De binnen- en buitenruimte: de inrichting en het gebruik van de ruimte
- d. Activiteiten: wat het kind kan doen of ondernemen (ontdekken, onderzoeken, uitproberen)
- e. Spelmateriaal: alles waarmee het kind kan spelen

Deze ‘pedagogische middelen’ benutten we bij alle vijf genoemde doelstellingen.

Op de volgende pagina’s wordt uitgebreid op elk van de doelstellingen ingegaan. Toegelicht wordt wat de doelstelling inhoudt en vooral op welke manier we daar aandacht aan besteden. De hierboven genoemde pedagogische middelen zijn daarin verweven.

6.1. Het bieden van een gevoel van (emotionele) veiligheid en vertrouwen

Het bieden van een gevoel van veiligheid vormt de pedagogische basis op de peuterspeelzaal.

Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van kinderen. Het is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling.

Vanuit een gevoel van vertrouwen en veiligheid kan en durft een kind op onderzoek uit te gaan en te gaan ontdekken. Vanuit een gevoel van vertrouwen durft het ook zichzelf te zijn. De pedagogisch medewerkers, de andere kinderen in de groep, de inrichting van de omgeving, de structuur van de dag en organisatie op de groep, zijn allen 'bronnen' van veiligheid.

De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind is een belangrijk pedagogisch middel om het kind een gevoel van veiligheid te bieden.

De basishouding van de pedagogisch medewerker is een positieve benadering van de kinderen met een opgewekte, vriendelijke uitstraling met warmte en hartelijkheid. We laten op een positieve manier merken dat we betrokken zijn bij het kind en proberen ons in het kind te verplaatsen. Zo voelt een kind dat het op ons terug kan vallen.

We dragen zorg voor een prettige sfeer, waarin het kind zich welkom voelt en op zijn gemak is, zodat het zich "thuis" voelt. Humor en met elkaar plezier maken vinden wij belangrijk.

Als een kind nieuw op de peuterspeelzaal komt, zorgen we voor een zorgvuldige wenperiode. Het kind leert de pedagogisch medewerkers, de andere kinderen en de ruimte kennen.

De afspraken over het wennen worden in overleg met de ouders gemaakt.

Duidelijkheid en structuur zijn belangrijk om een veilige basis te creëren. Elk kind heeft het nodig om te weten wat er kan en niet kan. Het kind wil weten waar het aan toe is. Dat geeft rust en veiligheid.

Er kan veel op een peuterspeelzaal, maar er zijn ook grenzen. Zonder structuur en regels ontstaat al gauw chaos. We zorgen er voor dat voor het kind duidelijk is wat we verwachten. We leggen aan kind en ouders uit waarom we bepaalde regels hebben afgesproken.

Lea bezoekt sinds twee maanden de speelzaal. Na een vrij makkelijke start heeft zij nu veel moeite met het afscheid nemen. De pedagogisch medewerkers merken dat de moeder van Lea -om het afscheid te verzachten- soms wegglipt als Lea even met een puzzeltje bezig is. Zij bespreken dit met moeder en leggen uit dat het voor Lea beter is om duidelijk afscheid te nemen, zodat Lea weet waar ze aan toe is.

Bij het afscheid neemt de pedagogisch medewerker Lea op de arm om mama nog even uit te zwaaien bij het raam. Haar knuffelaapje mag ze nog even bij zich houden. De pedagogisch medewerker spreekt met Lea af dat ze het aapje samen in haar tas stoppen als ze klaar is met zwaaien en weer gaat spelen.

Bij binnenkomst worden kinderen welkom geheten. Er wordt aandacht gegeven aan de ontvangst. Bij bijv. nieuwe kinderen of schuchtere kinderen biedt de pedagogisch medewerker extra aandacht en ontfermt ze zich over het kind. Als het kind er even behoefte aan heeft iets van thuis bij zich te houden (bijvoorbeeld een knuffel) om zich op zijn gemak te kunnen voelen, dan kan dat. Vaak is dit tijdelijk en wordt dit vanzelf minder. De pedagogisch medewerker ondersteunt het kind.

Op verschillende manieren zorgen we ervoor dat het kind de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers beter leert kennen en zich met hen vertrouwd gaat voelen.

Bijvoorbeeld door in de kring de namen van de kinderen te noemen en betrokkenheid onderling te bevorderen (is iedereen er, wie is nieuw, wie komt later, wie gaat binnenkort naar de basisschool etc).

De manier waarop het programma is opgebouwd speelt een rol bij het bereiken van een gevoel van veiligheid. Ook het spel- en activiteitenaanbod zijn van invloed op de emotionele veiligheid. We brengen structuur aan in de dagindeling en zorgen voor een dagritme en continuïteit. We hebben afspraken over gebruik van spelmaterialen.

Er is een vaste dagindeling. Soms wijken we af van het voorgenomen programma of een vaste patroon. Dan gaan we uit van wat de kinderen nodig hebben en wat de kinderen aangeven.

Tijdens de kring vragen de pedagogisch medewerkers aan de kinderen wat ze allemaal hebben gedaan thuis. Een kind je zegt dat ze met papa een sneeuwpop heeft gemaakt.

Hierna roepen andere kinderen 'ik ook', 'ik ook'. De pedagogisch medewerkers spelen hierop in door de knutselactiviteit aan te passen. Aan de kinderen vragen ze hoe een sneeuwpop eruit ziet. Ze antwoorden; wit, hoofd, neus, muts, sjaal etc.

Samen met de kinderen gaan ze na de kring een sneeuwpop knutselen: 2 rondjes op een vel papier getekend worden door de kinderen beplakt met witte propjes (sneeuwvlokjes). De kinderen kunnen daarop ogen, een neus, een muts, en/of een sjaal plakken. De kinderen mogen zelf aangeven wanneer zij vinden dat hun knutsel klaar is. Ze hebben erg enthousiast gewerkt aan het maken van hun sneeuwpop.

De pedagogisch medewerkers merken dat kinderen meer plezier hebben in hun spel of activiteit en hier langer en geconcentreerder mee bezig zijn, wanneer de activiteit aansluit bij de belevingswereld, de interesse en het niveau van dat moment.

Het gebruik van rituelen en vaste punten in het programma zijn belangrijk om een groepsgevoel en een gevoel van vertrouwdheid te creëren. Met elkaar rituelen maken en het delen van ervaringen dragen daar ook aan bij.

Soms wil een kind echter juist graag even zijn eigen gang gaan, en op zichzelf wil spelen. Daar proberen we ruimte voor te geven. We kijken goed naar kinderen. We proberen ook aan te sluiten bij de eigen rituelen van het kind voor zover dat binnen het programma haalbaar is.

Twan is nog erg jong en net nieuw op de groep. Hij vindt het leuk op de peuterspeelzaal en is ontzettend nieuwsgierig naar alle nieuwe spulletjes. Hij vindt het heel moeilijk om tijdens de kring zo lang te moeten stilzitten en te moeten luisteren... het speelgoed lonkt en het lijf kriebelt! Na een aantal ochtenden een onrustige kring en te veel waarschuwingen overleggen de pedagogisch medewerkers met elkaar. Ze spreken af de kring op de dagen dat Twan er is iets korter te houden en een ander moment op de ochtend een extra kring- of groepsactiviteit voor de liefhebbers te doen. Dit maakt het voor iedereen een stuk gezelliger!

We kijken en luisteren met aandacht naar elk kind en letten op verbale en non-verbale signalen. Door goed in de gaten te houden hoe het kind zich voelt, passen we ons pedagogisch handelen aan wat het kind nodig heeft. We leren het kind kennen en weten wat hoort bij dit kind. De pedagogisch medewerkers bevestigen het kind verbaal en non-verbaal. Dit kan een knipoog zijn, een duim omhoog of een uitgesproken compliment!

Met het kind praten, gebeurt zoveel mogelijk op ooghoogte van het kind; dit betekent vaak letterlijk "door de knieën gaan" om op gelijke hoogte met het kind te zijn. We letten op onze 'toon' als we met de kinderen praten en op onze eigen houding. We zorgen voor positieve aandacht en stimulering van positief gedrag.

We proberen in te schatten wat het kind begrijpt en kent, en houden hier rekening mee. Bij niet-Nederlandstalige kinderen helpt het soms om tijdelijk enkele voor het kind belangrijke woorden in de eigen taal te gebruiken, zodat het kind zich eerder thuis voelt. De voertaal op de peuterspeelzaal is Nederlands.

We creëren een uitnodigende groepsruimte, waar de kinderen zich op hun gemak voelen.

Belangrijke aspecten waar we op letten zijn kleurgebruik, meubilair, materialen, soort verlichting, indeling en inrichting van de ruimte en het geluidsniveau in de ruimte.

Bij de inrichting maken we speelhoeken en aparte plekken met verschillende uitstraling.

We letten erop dat de ruimte zo is ingedeeld, dat het kind en de pedagogisch medewerker elkaar 'steeds' in de gaten kunnen houden. We richten de groepsruimte zo in dat het kind zich veilig voelt om zelfstandig en fysiek-veilig op ontdekking uit te gaan.

Door de herkenbaarheid van de verschillende hoeken, weet het kind wat het in elke hoek kan spelen. Het speelgoed kunnen ze vinden door het gebruik van afbeeldingen, pictogrammen en woordkaarten. We maken afspraken over gebruik van de ruimte zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn, wat kan en mag.

Bij de aankleding van de ruimte of bij een activiteit in het kader van een thema maken we ook gebruik van dingen die de kinderen (of ouders) van thuis meenemen. Dat kan variëren van foto's van thuis tot bladeren die met de ouders samen van een boswandeling zijn meegenomen. Zo ontstaat betrokkenheid tussen de peuterspeelzaal en thuis. Dat geeft het kind een gevoel van vertrouwdheid. Het verbindt de peuterspeelzaal met thuis.

Het kind is op de peuterspeelzaal aan onze zorg toevertrouwd en van goede verzorging afhankelijk. We hebben afspraken over (voedsel)hygiëne, goede lichaamsverzorging en gezondheid. We hebben regels over de fysieke veiligheid om ongelukken te voorkomen. Alle pedagogisch medewerkers hebben een diploma Kinder-EHBO.

6.2 Het bieden van uitdaging en ontwikkelingsstimulering

Elk jong kind verwondert zich over de wereld om hem heen. Het ontdekt, leert en ontwikkelt zich als het de ruimte krijgt om zelf dingen uit te proberen en te ervaren. We willen het kind daarom een omgeving bieden met spelmogelijkheden en activiteiten, die uitnodigen en uitdagen tot verwondering. Een omgeving en mogelijkheden die nieuwsgierig maken, en waar wat in en mee te beleven is.

We bieden het kind mogelijkheden om te kiezen. We respecteren de keuzes van kinderen. Dit betekent niet dat we kinderen altijd maar gewoon hun gang laten gaan. We bieden ook structuur en houvast, maar letten er steeds op dat kinderen vooral veel zelf kunnen ontdekken en ervaren. We houden rekening met individuele verschillen tussen kinderen. Het accent ligt op spel, fantasie en expressie.

Het werken met een thema biedt veel mogelijkheden en inspiratie, zowel aan de kinderen als aan de pedagogisch medewerkers. Vanuit het thema's zal de pedagogisch medewerker de indeling en de inrichting van de ruimte extra accenten geven, een rijke speelomgeving creëren en speciale activiteiten ontwikkelen.

Bij de inrichting en het aanbod aan spelmaterialen en activiteiten letten we op variatie, waarbij aan alle verschillende ontwikkelingsgebieden aandacht wordt besteed. Zo zorgen we ervoor dat elk kind ervaringen opdoet binnen alle ontwikkelingsaspecten.

- Lichamelijke ontwikkeling (grote en kleine motoriek)

Voorbeelden grote motoriek: lopen, rennen, klimmen, een bal gooien, bewegingspel, (peuter)dans, buiten spelen.

Voorbeelden kleine motoriek: een toren bouwen, een potlood gebruiken, een puzzel maken, knutselen.

Hassan bouwt een toren. Door het verschillende formaat van de blokjes valt deze keer op keer om. Hassan schreeuwt van frustratie en schopt door de blokjes. De pedagogisch medewerker loopt naar Hassan toe en vraagt rustig wat er aan de hand is. Hassan geeft geen antwoord. De pedagogisch medewerker benoemt dat ze heeft gezien dat hij een toren maakte die steeds omviel. "Het is naar dat je toren steeds omvalt, hè? Daar kun je heel boos

om worden". Hassan knikt en veegt zijn tranen weg. De pedagogisch medewerker stelt voor om samen een toren te maken. Hassan knikt en samen gaan ze aan de slag.

- Zintuiglijke ontwikkeling (horen, zien, voelen, ruiken, proeven,)

Voorbeelden: geluiden ontdekken, proeven hoe iets smaakt, verschil voelen tussen klei en zand

- Sociaal-emotionele ontwikkeling

Voorbeelden: Wie ben ik? Wie ben jij? Wat kan ik? Wat kan jij? Samen spelen. Speelgoed delen.

Helpen. Troosten. Erkennen en herkennen van emoties en gevoelens bij jezelf en bij anderen.

- Cognitieve ontwikkeling (waarnemen, denken, probleem oplossen)

Voorbeelden: begrippen als hoog-laag, klein-groot, boven-onder, ontdekken van verhoudingen bijv. dat je moet bukken als je onder de tafel door wilt lopen, vorm, kleur, puzzelen, gezelschapsspel;

- Taal/ spraakontwikkeling:

Voorbeelden: benoemen, verwoorden wat je doet en wat je ziet, vertellen, voorlezen, maar ook samen zingen, rijmpjes en gedichten, luisterspelletjes;

- Ontwikkeling van creativiteit en fantasie:

Voorbeelden: fantasiespel en verkleeden, poppen en poppenkast, expressie met verschillende materialen (kosteloos en natuurlijk materiaal), tekenen, schilderen, kleien, muziek maken, bouwen.

De vader van Lars is jarig en zijn moeder heeft de pedagogisch medewerkers gevraagd of Lars misschien een knutsel voor papa mag maken. Als de kinderen gaan knutselen vraagt de pedagogisch medewerker aan Lars of hij iets voor papa wil maken. Lars knikt en vertelt dat hij wil verven. Lars krijgt een verfschort om en de pedagogisch medewerker zorgt voor verfpotjes, kwasten en papier. Nadat Lars geïnstalleerd is achter het verfbord loopt de pedagogisch medewerker even naar een ander kind. Als ze even later bij Lars komt kijken is deze voorzien van een paar prachtig gekleurde handen en is het vel nog erg leeg. Lars is zeer tevreden over het resultaat. De pedagogisch medewerker bewondert uitvoerig de handen van Lars. Daarna legt zij echter uit dat de gekleurde handen straks wel gewassen moeten worden en dat hij dan geen schilderij voor papa heeft. Lars knikt. De pedagogisch medewerker stelt voor om ook nog iets op het vel te verven. Lars, enigszins baldadig door zijn verf-actie, stempelt een paar keer met zijn handen op het papier en meldt dat hij 'klaar' is. De pedagogisch medewerker vraagt hem of hij het een mooi cadeau voor papa vindt. Als Lars dit tevreden beaamt hangen ze het schilderij te drogen en mag Lars zijn handen gaan wassen. Als moeder Lars ophaalt vertelt de pedagogisch medewerker het verhaal achter het kunstwerk. Lars lacht apentrots. Papa zal zijn schilderij prachtig vinden!

We vinden het belangrijk dat er naast "eenduidig" spelmateriaal ook "open" spelmateriaal aanwezig is, dat veel mogelijkheden biedt voor eigen spel, creativiteit en expressie. Voorbeelden hiervan zijn kosteloos materiaal, expressiemateriaal, natuurlijke materialen (bladeren, takjes), zand-water-klei, en ook constructiemateriaal zoals blokken. Het gaat ons in het spel vooral om het proces van ontdekken, ervaren en leren. We stellen niet het resultaat centraal. Het proces is ook belangrijk.

We bouwen voort op waar het kind in zijn ontwikkeling aan toe is. We geven het de ruimte en bieden de mogelijkheid om net een stapje verder te komen.

Peuters krijgen geleidelijk aan steeds meer behoefte om de eigen gang te gaan, "zelfstandig" te zijn en letterlijk verder te kijken. Zij willen klimmen en klauteren en ervaren wat je allemaal kunt doen.

Ze ontdekken hoe leuk het is om samen dingen te doen, maar willen ook "zelf doen" en spelmateriaal voor zichzelf houden. Peuters ontdekken hoe ze in hun spel met de andere kinderen probleempjes op kunnen lossen. We spelen in op deze groeiende behoefte van de kinderen en stimuleren hen hierbij.

We vinden het dagelijks buitenspelen belangrijk voor kinderen. Alleen bij slecht weer blijven we binnen. Buiten kun je rennen, ballen, fietsen, met zand spelen, merken dat de wind de ballon wegblaast en ontdekken hoe heerlijk het is om heel hard in een plas te stampen. Buiten zijn andere dingen te ontdekken en gelden andere regels en grenzen dan binnen. We streven ernaar de buiten-speelruimten binnen de bestaande mogelijkheden zo veelzijdig en uitdagend als mogelijk in te richten.

Gerichte ontwikkelingsstimulering geven wij vorm door middel van het werken met een VVE-programma. Daar ligt de kracht van de peuterspeelzalen van Versa Welzijn.

Deze programma's hebben als doel de ontwikkeling van kinderen zodanig te stimuleren dat:

- het ontstaan van ontwikkelingsachterstand wordt voorkomen en/of bestreden
- de kinderen een goede overstap kunnen maken naar groep 1 van de basisschool
- de kans op het succesvol afronden van de schoolloopbaan wordt vergroot

Ook kinderen zonder ontwikkelingsachterstand hebben veel profijt van deze programma's.

Wij werken op de peuterspeelzalen met een van de volgende VVE-programma's: Puk & Ko of Uk & Puk, Piramide en Startblokken. Elk VVE-programma kent een gestructureerde, thematische aanpak en wordt 10 tot 14 uur, verdeeld over 3 of 4 dagdelen per week, uitgevoerd.

Via een uitdagend activiteiten aanbod wordt de ontwikkeling van de peuters gestimuleerd. De activiteiten kennen meerdere moeilijkheidsgraden. Door te werken met een jaarplanning komen de verschillende ontwikkelingsgebieden systematisch aan bod.

Bij elk VVE-programma hoort een observatiesysteem. Door de kinderen te volgen in hun ontwikkeling kunnen de pedagogisch medewerkers het activiteiten aanbod goed afstemmen op het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Op veel VVE-peuterspeelzalen worden de kinderen ook getoetst via een methodeonafhankelijke peutertoets voor taal (en rekenen)

De gegevens van de observatie en toetsing worden bij 4 jaar overgedragen aan de basisschool.

6.3 Het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Met persoonlijke competentie worden persoonskenmerken bedoeld als, zelfvertrouwen, eigenwaarde, flexibiliteit, creativiteit in het omgaan met verschillende situaties, veerkracht en weerbaarheid.

Het kind kan hiermee problemen adequaat aanpakken en zich goed aanpassen aan veranderende omstandigheden. Het kind leert en ontdekt wie het is, wat het kan, welke interesses het heeft, welke vaardigheden er nodig zijn in welke situaties (bijv. geduld en afwachten, of juist initiatief nemen en doorzetten)

Door de manier waarop wij met de kinderen omgaan, hoe de kinderen in de groep met elkaar omgaan, door de inrichting van de ruimten en door de mogelijkheden die het spel materiaal en de activiteiten bieden, stimuleren wij de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van het kind.

Wij benaderen het kind respectvol en positief. We geven het kind de ruimte om zelf of met elkaar kleine probleempjes op te lossen. Wij letten daarbij op wat het kind zelf aan kan en waar het aan toe is. We bouwen voort op het ontwikkelingsniveau van het kind. Tijdens spel, activiteiten en verzorgingssituaties geven wij het kind complimenten. Wij "zeggen wat we zien" en "benoemen wat we doen". Soms doen we mee met zijn spel, en brengen daarbij nieuwe elementen in. We proberen daarbij het initiatief vooral bij het kind te leggen/te laten. Zo maken we het kind op een speelse manier bewust van zijn eigen capaciteiten.

Wij gaan in op zijn grapjes en gaan met humor om met 'ondeugend' en uitdagend gedrag.

Elk kind is trots als het zelf dingen kan doen. Wij stimuleren de zelfstandigheid van elk kind en doen dat gedoseerd en passend bij de ontwikkeling en de leeftijd van het kind. Zo kunnen kinderen bepaald

spelmateriaal zelf pakken en is de ruimte zo ingericht dat kinderen weten wat ze waar kunnen vinden en waar kunnen doen.

Ook bij zelfstandig eten, drinken, zindelijk worden e.d. stimuleren wij het kind op een positieve manier. Als iets niet meteen lukt, wordt het kind geholpen en zo nodig getroost om het op een later moment weer te proberen. Wij kijken goed wanneer een kind toe is aan de volgende stap. Wij observeren, interpreteren, ondersteunen waar nodig of bieden het kind juist wat extra uitdaging om een stapje verder te komen.

Activiteiten die veel mogelijkheden bieden voor het verder ontwikkelen van persoonlijke competenties zijn bijv. samenspel en fantasiespel. Door grenzen te verkennen en te verleggen, door mogelijkheden te ontdekken (iets proberen wat je eerst niet durfde), door zelf oplossingen te vinden, door dingen zelf te maken en daar complimenten voor te krijgen, leert het kind geleidelijk wie het is en wat het kan.

6.4 Het ontwikkelen van sociale competentie

Sociale competentie omvat vaardigheden en kennis over hoe je met anderen omgaat, je weg vinden in een groep, samenwerken, rekening houden met anderen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

In de interactie met andere kinderen, met andere volwassenen, de ervaring van “in een groep zijn” en daar je weg in vinden, ervaren en ontdekken kinderen wat wel en niet werkt in de omgang met elkaar. Kinderen ontwikkelen hierdoor hun sociale vaardigheden en hun sociale kennis. Dit is een belangrijke competenties om goed te kunnen functioneren in de maatschappij.

De peuterspeelzaal biedt veel mogelijkheden voor interacties en groepsprocessen.

Samen iets maken, delen, op je beurt wachten, rekening houden met elkaar, elkaar vertrouwen, je inleven in een ander maar ook voor jezelf leren opkomen, elkaar helpen, zijn ervaringen die kinderen dagelijks meemaken in een groep. Met elkaar nieuwe ontdekkingen doen, samen plezier hebben, leuke dingen doen, maar ook ruzies oplossen, verdriet delen en troosten.

Samen eten, een nieuw kind in de groep verwelkomen, de kring in de ochtend, feest vieren, afscheid nemen als een kind van de peuterspeelzaal weggaat, zijn rituelen die de groep vormen, betrokkenheid geven en een gevoel van gezamenlijkheid doen ontstaan.

De kinderen spelen soms in een grotere groep, soms in een klein groepje of met zijn tweetjes. Ze krijgen een band met elkaar en gaan vriendschappen aan. We respecteren kindervriendschappen en houden rekening met de verschillende en wisselende behoefte en ontwikkeling van de kinderen om samen of juist liever individueel te spelen.

De pedagogisch medewerker is gericht op positieve interactie en heeft een voorbeeldfunctie. Zo leren kinderen van elkaar en van de pedagogisch medewerker hoe ze op een rustige, open manier ruzies en conflicten kunnen oplossen en hoe ze deze kunnen voorkomen. Ze sluit daarbij aan op de ontwikkelingsfase en leeftijd van het kind.

We stimuleren positieve interactie tussen de kinderen en geven kinderen de ruimte om de eigen weg te vinden in het contact. Ook als er onenigheid of kleine conflicten ontstaan tussen kinderen. Kinderen kunnen die vaak op een goede manier oplossen als ze daar de gelegenheid voor krijgen. De pedagogisch medewerker kijkt van een afstandje toe en houdt in de gaten of de kinderen er zelf uitkomen. Ze geeft waar nodig, hulp, ondersteuning, advies. Per situatie schat de pedagogisch medewerker in wat een kind nodig heeft.

De peuters zijn rustig aan het spelen. Dan worden de pedagogisch medewerkers opgeschrikt door een heftig gekrijs. Saskia loopt brullend naar haar toe, haar handje om haar arm

geklemd. Als de pedagogisch medewerkers haar arm bekijken staat er een felrood gebitje in. Saskia vertelt dat Sharon haar gebeten heeft. Sharon zit in de poppenhoek met haar rug naar de pedagogisch medewerker en de brullende Saskia toe. Na eerst de bijtplek met een koud washandje gekoeld te hebben lopen de pedagogisch medewerker en Saskia naar Sharon toe. De pedagogisch medewerker vraagt Sharon haar aan te kijken en vraagt vervolgens of zij Saskia gebeten heeft. Sharon knikt nauwelijks merkbaar. De pedagogisch medewerker benoemt dat bijten absoluut niet mag, laat de arm van Saskia zien en legt uit dat Saskia veel pijn heeft. Vervolgens vraagt zij aan Sharon wat er aan de hand is. Sharon vertelt, inmiddels zelf snikkend, dat Saskia haar pop had afgepakt. De pedagogisch medewerker vraagt Saskia of dit waar is. Saskia knikt. De pedagogisch medewerker zegt tegen haar dat dit ook niet leuk is voor Sharon. Ze legt Saskia rustig uit dat zij de pop niet moet afpakken, maar aan Sharon moet vragen of ze de pop mag hebben.. Ze vraagt aan Saskia of ze dit begrijpt. Vervolgens legt ze beide meisjes uit dat je, als je allebei met hetzelfde speelgoed wilt spelen, om de beurt kunt doen of kunt kijken of er nog een pop is om samen mee te spelen. Ze vraagt aan de meisjes of ze dit begrijpen en vraagt wat ze willen. Afgesproken wordt dat ze om de beurt met de pop gaan spelen. Nadat Sharon het goedge maakt heeft met Saskia geeft zij als eerste de pop aan Saskia. Zij spelen samen verder alsof er nooit gebeten is.

We zorgen dat de inrichting van de ruimte en het aanbod van spelmaterial en activiteiten uitnodigt tot sociale interacties. Door bijvoorbeeld verschillende hoeken in te richten kunnen kinderen min of meer ongestoord naast elkaar spelen, terwijl ze tegelijk makkelijk naar een andere plek kunnen lopen en kunnen zien wat andere kinderen doen.

6.5 Eigen maken van waarden, normen en cultuur

Om goed in de samenleving te kunnen functioneren is het nodig dat kinderen de waarden, normen, regels van de maatschappij waarin zij leven, leren kennen en zich eigen maken. Zo kunnen zij hun weg vinden in de maatschappij.

We verstaan onder waarden, normen en regels het volgende:

- waarden gaan over wat we met elkaar belangrijk vinden
- normen gaan over wat we in het gedrag goed vinden (en niet goed): hoe “hoort het”
- regels zijn de praktische vertaling van de waarden en normen.

Wat de algemeen geldende waarden en normen zijn, is niet altijd eenvoudig concreet te maken. Het is vaak vooral een intuïtief gevoel: “zo gaat dat hier”, “zo doen we dat”. Deels komt dit omdat we de waarden en normen ons zo eigen gemaakt hebben dat we niet meer anders weten en ze “zo gewoon” en voor de hand liggend vinden. Pas bij de ontmoeting met andere culturen zien we dan dat wat voor ons “zo gewoon” is, niet voor iedereen en overal geldt.

Een peuterspeelzaal is een bredere samenlevingsvorm dan het gezin. Kinderen ontmoeten er veel verschillende mensen en maken kennis met een diversiteit aan normen, waarden en vaak ook verschillende culturen. De groep biedt mogelijkheden om zich de algemeen geldende waarden, normen en regels van de samenleving, eigen te maken.

Waarden en normen worden weerspiegeld in rituelen en gewoonten, in regels op de groep, in sfeer en aankleding van de ruimten, in het handelen van de pedagogisch medewerker, in de manier van omgaan met elkaar. Belangrijke waarden en normen die we willen uitdragen:

- Respect voor elkaar: de mens in hun waarde laten, ruimte geven om te zijn wie hij is, de een is niet meer of beter dan de ander, waardering voor elkaar .
- Positieve, vriendelijke en open manier van omgaan met elkaar
- Eerlijkheid
- Aandacht voor elkaar, naar elkaar luisteren, belangstelling tonen en betrokkenheid
- Tolerantie en verdraagzaamheid, rekening houden met elkaar
- Een ander helpen als deze hulp nodig heeft
- Anderen geen pijn doen, geen schade toebrengen of in gevaar brengen
- Zorg en aandacht voor de omgeving, natuur en milieu
- Zorgvuldig omgaan met materialen
- Verantwoordelijkheidsgevoel

De pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke rol in het uitdragen en voorleven van waarden en normen. In de bejegening van de kinderen/ouders/collega's , in de manier van omgaan met de omgeving, in de gewoonten op de peuterspeelzaalgroep zie je terug wat we belangrijk vinden.

Kinderen verkennen de grenzen en willen weten wat van hen verwacht wordt. Jonge kinderen weten nog niet helemaal wat goed is en wat niet goed. Ze kunnen dat niet uitleggen. Ze leren door ervaring en ontdekken waar grenzen zijn en wat er van hen verwacht wordt. Ze zien van de pedagogisch medewerkers wat goed is en wat niet goed.

We leven voor, geven het goede voorbeeld, en leggen uit wat er van een kind verwacht wordt. Uitgangspunt is een positieve houding. Dat betekent dat gewenst gedrag wordt beloond met een compliment, met speciale aandacht.

Soms zoekt een kind bewust de grenzen op. We maken afspraken met het kind en maken duidelijk wat de regels zijn op de peuterspeelzaal en waar de grenzen liggen.

Als een kind echt onacceptabel gedrag vertoont of normen/grenzen overschrijdt, zijn er verschillende mogelijkheden om te handelen.

Voorbeelden zijn: het aanspreken op het ongewenste gedrag en benoemen van gewenst gedrag, waarschuwen, maar ook het gedrag negeren, het kind afleiden, even uit de conflictsituatie halen om weer tot rust te komen in de nabijheid van een pedagogisch medewerker.

Hoe precies gehandeld wordt, is afhankelijk van verschillende factoren als leeftijd, ontwikkelingsfase, ernst van de situatie. Wij passen de handelswijze aan op wat het kind op dat moment nodig heeft.

7. De rol van de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers zijn degene die vorm geven aan het pedagogisch beleid in het werk met de kinderen op de peuterspeelzaal. Zij zijn hierin de belangrijkste factor.

Alle dagdelen dat de peuterspeelzaal open is, zijn er altijd 2 gediplomeerde pedagogisch medewerkers op de speelzaal aanwezig. Zij werken op vaste dagdelen en daardoor voor de kinderen herkenbaar.

Bij ziekte of verlof wordt er gewerkt met vaste gediplomeerde invalkrachten naast een vaste pedagogisch medewerker van de peuterspeelzaal.

Alle pedagogisch medewerkers zijn opgeleid volgens één van de in de CAO genoemde opleidingen. Daarnaast zijn alle pedagogisch medewerkers geschoold in het werken met een programma Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE-programma) te weten: Piramide, Puk & Ko, Uk & Puk, Spelenderwijs of Startblokken. Zij worden jaarlijks bijgeschoold middels thema-gerichte en praktijkgerelateerde cursussen.

De pedagogisch medewerker heeft kennis van de ontwikkeling van kinderen, van de verzorging, gezonde voeding, veiligheid, hygiëne en gezondheid. Alle pedagogisch medewerkers zijn in staat om

te signaleren of een kind zich goed ontwikkeld, of het extra ondersteuning op de peuterspeelzaal nodig heeft of dat verwijzing naar gespecialiseerde hulp noodzakelijk is. Deze kennis wordt door middel van trainingen op het gewenste niveau gehouden. Er is ondersteuning tijdens een zorgoverleg d.m.v. een schoolmaatschappelijk werker, een leidinggevende, een jeugdverpleegkundige van de GGD, een medewerker van het CJG, een pedagogisch medewerker van het ambulante team of een medewerker van Kansen voor Kleintjes of Sherpa.

Het in de praktijk vertalen van de pedagogische visie, uitvoeren van de doelstellingen en de uitgangspunten, vraagt de volgende belangrijke competenties van de pedagogisch medewerker:

Gericht op de peuters:

- Open en blij contact maken met de kinderen
- Een positieve houding en een positieve benadering van kinderen.
- Het kind accepteren zoals het is. Waardering tonen voor zijn eigenheid.
- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid aan de kinderen
- Het bieden van structuur en het stellen van grenzen aan de kinderen.
- Een sensitieve en responsieve houding: goed kijken naar het kind om het kind te leren kennen, aan te voelen wat het kind nodig heeft en daar passend op reageren.
- Kinderen de ruimte kunnen en durven geven om zich te ontwikkelen, nieuwe mogelijkheden hierbij aanreiken. Een stimulerende omgeving bieden.
- Ingaan op wat het kind zelf aangeeft of inbrengen en hem stimuleren, aanmoedigen en ondersteunen.
- Het kind vertrouwen geven en op zijn niveau verantwoordelijkheid geven.
- Het kind de ruimte geven tot het uiten van gevoelens op een sociaal geaccepteerde manier.
- Communiceren op het niveau van de kinderen, zowel verbaal als non-verbaal. Benoemen wat je doet en wat je ziet.
- Positief gedrag belonen, en negatief gedrag ombuigen in positief gedrag.
- Flexibiliteit en creativiteit: mogelijkheden van kinderen zien en benutten.

Zorg dragen voor duidelijke structuur in de peutergroepen is belangrijk: vaste punten als vrij spelen, de kring, toiletgebruik/verschonen en fruit eten helpen hierbij. Soms kan de dagindeling wat losser en flexibeler, maar een bepaalde structuur blijft altijd noodzakelijk. Goed kijken naar wat kinderen nodig hebben, wat hun mogelijkheden en grenzen zijn, staat bij de keuze voor een vaste of lossere structuur voorop.

Gericht op de ouders

- Respect voor de ouders
- Open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen.
- Ervoor zorg dragen dat de ouder zijn kind in vertrouwde handen weet.
- Besef en bewustzijn van je rol als pedagogisch medewerker en van je voorbeeldfunctie voor ouders, zowel in het omgaan met de kinderen als met de collega's en andere volwassenen.
- Interactievaardigheden en communicatieve vaardigheden gericht op de ouders

Gericht op de collega's

- Respect voor collega's
- Open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen.
- Reflectie op het eigen werk en het eigen handelen: het waarom en "waarom zo" ter discussie durven en kunnen stellen. Feedback kunnen ontvangen en durven geven. Vanzelfsprekendheden kunnen loslaten. Durven en kunnen veranderen.
- Samenwerking met collega's, met externe organisaties of personen.
- Kwaliteiten van collega's kunnen en willen benutten.
- Interactievaardigheden en communicatieve vaardigheden, zowel gericht op de ouders, als collega's.

Ondersteuning voor de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers krijgen inhoudelijke ondersteuning bij de uitvoering van hun werk door de leidinggevende, de VVE-coach of een pedagogisch medewerkster van het ambulante team.

De pedagogisch medewerkers krijgen praktische ondersteuning bij de uitvoering van hun werk door de inzet van stagiaires, vrijwilligers en/of ouderhulp.

De pedagogisch medewerker krijgt volgens een afgesproken structuur en met regelmaat werkbegeleiding in de vorm van individueel werkoverleg, teamoverleg per peuterspeelzaal en (indien van toepassing) het overleg voor alle pedagogisch medewerkers per gemeente.

Deze overlegvormen worden voorgezeten door de leidinggevende peuterspeelzaalwerk.

Indien nodig zijn bij het teamoverleg per peuterspeelzaal andere disciplines aanwezig, zoals een medewerker van het consultatiebureau, schoolmaatschappelijk werk, een medewerker van Kansen voor Kleintjes, de pedagogisch medewerker van het ambulante team of de VVE-coach.

Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerker wordt tijdens het teamoverleg en het functioneringsgesprek met de leidinggevende geëvalueerd.

De VVE-coach, de ambulante pedagogisch medewerkster of de leidinggevende peuterspeelzaalwerk kunnen de peuterspeelzaal gedurende de openingstijd bezoeken om daarna feedback te geven aan de pedagogisch medewerkers, een kind en/of het groepsproces te observeren, de taalontwikkeling te volgen bij de peuters, en dit na afloop te bespreken met de betrokkenen.

Bij het teamoverleg per gemeente kan er een deskundige uitgenodigd worden die een onderwerp bespreekt.

Bij de jaarlijkse uitstapjes naar bijv. de kinderboerderij of de speeltuin krijgen de pedagogisch medewerkers hulp van ouders of andere volwassenen (bij voorkeur 1 per kind).

8. Stagiair(es)

Taken en verantwoordelijkheden stagiairs(es) BOL-opleiding niveau 3 en 4

Stagiairs(es) van een BOL-opleiding zijn boventallig en worden niet als pedagogisch medewerker ingezet. De stagebegeleiding op de groep stelt de mate waarin iemand zelfstandig ondersteunende taken mag uitvoeren op basis van haar eigen bevindingen. De stagiair(e) kan bijvoorbeeld worden ingezet voor het begeleiden van knutsel- of spelactiviteiten; in eerste instantie onder begeleiding van een vaste pedagogisch medewerker en later, als zij voldoende ervaring heeft opgedaan, zelfstandig. Ook kan zij worden ingezet om toezicht te houden op het buitenspelen. In eerste instantie samen met een vaste pedagogisch medewerker, in tweede instantie, als de stagebegeleider dit verantwoord acht, ook alleen met een kleine groep kinderen (onder toezicht van een pedagogisch medewerker die binnen aan het werk is).

Inzet bij verzorgende taken, zoals het verschonen van luiers, gebeurt in eerste instantie onder toezicht van een vaste pedagogisch medewerker. Op het moment dat de begeleidende pedagogisch medewerker ervan overtuigd is dat de vaardigheden die hierbij noodzakelijk zijn voldoende beheerst worden, mag een stagiair(e) deze taken zelfstandig uitvoeren. Uiteraard blijft er altijd een pedagogisch medewerker in de buurt.

Taken

De stagiair(e) houdt zich bezig met het ondersteunen van de begeleiding en verzorging van kinderen, zowel individueel als in groepsverband.

Ondersteunen met het creëren van een warme en veilige omgeving en voor de veiligheid van de omgeving

Ondersteunen om kinderen positief bij te laten dragen aan de groepssfeer

Ondersteunen met spelactiviteiten

Ondersteunen met organisatie en voorbereiding van speciale gelegenheden. (verjaardagen, Sinterklaas, Moederdag, Kerstmis, Vaderdag).

Aandacht verdelen over kinderen individueel en groepjes kinderen

Hygiëne in acht nemen, ondersteunen met verschonen, ondersteunen bij zindelijkheid

Bereid zijn zich te blijven ontwikkelen door en evaluatiegesprekken

Huishoudelijke activiteiten verrichten

Schoonhouden van de groep

Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijk voor professionele instelling en aanpak op werkplek

Verantwoordelijk om te werken volgens de opgesteld beleid, protocollen, werkinstructies en formulieren met betrekking tot veiligheid, hygiëne en pedagogische kwaliteit

Verantwoordelijk voor een nette groep en omgeving van de kinderen

Het tijdig maken van de door de onderwijsinstelling opgegeven opdrachten en deze af laten tekenen bij de stagebegeleider

Twee keer in de maand aanwezig zijn bij een begeleidingsgesprek met de stagebegeleider ontwikkelpunten noteren en eraan werken; na een maand evalueren.

9. Vrijwilligers

Vrijwilligers kunnen worden ingezet als voorleesvrijwilliger. Dit is een aanbod van uit de Bibliotheek. Deze vrijwilligers worden niet ingezet voor de verzorging en het verschonen van de kinderen, zij komen uitsluitend om voor te lezen.

Er kunnen ook vrijwilligers aanwezig zijn om de groepsleiding te ondersteunen bij spelactiviteiten met de kinderen en schoonmaakactiviteiten,

Deze vrijwilligers kunnen onder toezicht en begeleiding van de pedagogisch medewerkers worden ingezet voor de verzorging en verschoning van de kinderen.

10. Vier ogenprincipe

Het vier ogenprincipe is met ingang van 1 juli 2013 opgenomen in de Wet Kinderopvang en sinds januari 2015 ook verplicht voor peuterspeelzalen.

Het vier ogenprincipe houdt in dat kinderen in een kinderdagverblijf/peuterspeelzaal zoveel mogelijk in het zicht of het gehoorveld zijn van meer dan één volwassene.

De commissie Gunning geeft de volgende definitie: 'In een kinderdagverblijf moeten er altijd twee volwassenen zijn, die de groep kunnen zien of eventueel kunnen horen'. De commissie geeft tegelijkertijd een nuancering aan: 'Zo wil de commissie niet zo ver gaan om, als bijvoorbeeld een deel van de kinderen slaapt en een ander deel niet, een bezetting van twee volwassenen in de slaapruiimte en twee in de groepsruimte verplicht te stellen'.

Wij houden ons aan het vier ogenprincipe door ervoor te zorgen dat een pedagogisch medewerker, medewerker, stagiaire of vrijwilliger niet langere tijd met een kind alleen is in een voor het zicht van anderen afgesloten ruimte. Wij zorgen voor zoveel mogelijk onderling zicht op elkaar door het gebruik van (deuren met) ramen of doorkijkjes. Op veel peuterspeelzalen grenst de verschoon- en toiletruimte aan het lokaal en is deze voorzien van (deur)raam. In de praktijk is het vier ogenprincipe niet 100% te garanderen, bijvoorbeeld tijdens verschoonmomenten of het begeleiden tijdens toiletbezoek terwijl de andere kinderen buiten spelen. Dit zijn echter korte momenten.

In het pedagogisch werkplan van de peuterspeelzalen wordt beschreven hoe dit per locatie uitgevoerd wordt.

11. Diversiteit in de stamgroepen

Binnen Versa Welzijn wordt alleen gewerkt met een vaste (stam)groep per dagdeel (2 tot 4 jaar) per peuterspeelzaal. Tijdens de schoolvakanties zijn we gesloten. Per locatie verschilt het van welke andere speelruimtes er gebruik gemaakt kan worden naast de peuterspeelzaal. Te denken valt aan een algemene ruimte/grote gang of speel/gymlokaal van de basisschool of wijkcentrum. Het gebruik van deze ruimte kan met een kleine groep zijn of met de hele groep. Het samenvoegen van verschillende (stam)groepen is niet aan de orde.

12. Het afnemen van extra dagdelen en/of het inhalen van dagdelen na ziekte

Een extra dagdeel kan alleen afgenomen worden bij calamiteiten en als de groepsgrootte het toelaat.

In Hilversum biedt Versa Welzijn de mogelijkheid om dagdelen* in te halen als een peuter door ziekte verhinderd is te komen.

Een gemist dagdeel kan alleen ingehaald worden als een peuter door ziekte de peuterspeelzaal niet heeft kunnen bezoeken en ziek gemeld is bij de peuterspeelzaal.

Het dagdeel kan ingehaald worden:

- Tot 2 weken na het gemiste dagdeel, als het aantal kinderen aanwezig op de groep het toelaat.
Versa Welzijn hanteert hierbij de strikt wettelijke regels met betrekking tot de leidster/kind ratio, de inhaaldag kan alleen plaatsvinden in de eigen groep.
- Maximaal 2 weken voor uw gewenste dagdeel kunt u deze aanvragen bij de pedagogisch medewerkers van de groep.
 - Binnen twee dagen hoort u of het mogelijk is om het dagdeel op de door uw gewenste dag in te halen.
- Als het niet kan worden toegezegd, dan is er nog een mogelijkheid dat er op het laatste moment plaats is door afwezigheid van een van de andere kinderen. U kunt de pedagogisch medewerkers van de groep vragen dit alsnog aan u door te geven.
- Bij beëindiging contract vervallen de dagdelen en kan op geen enkele manier aanspraak worden gemaakt op afwezig geweest zijnde, niet ingehaalde dagdelen.
- Een inhaaldag kan aangevraagd worden door middel van het aanvraagformulier inhaaldagdeel
- Voor elk afgesproken inhaaldagdeel dient getekend te worden.
- Het is niet mogelijk om een dagdeel in te halen als u peuter ziek is op een dagdeel dat de peuterspeelzaal door vakantie en/of feestdagen gesloten is.
- Wanneer het kind op de afgesproken inhaaldag niet komt, ongeacht de reden van annulering, wordt deze inhaaldag als zijnde opgenomen geregistreerd.

* De mogelijkheid om dagdelen in te halen geldt niet voor ouders van peuters met een Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE) –indicatie

In Huizen is er een andere regeling. Een beperkte groep kan ruilen of inhalen van dagen. Deze regeling kunt u terugvinden in het pedagogisch werkplan van de locatie.

Een extra dag afnemen kan wel voor alle ouders mits er ruimte is op de groep en tegen het geldende uurtarief van Versa Welzijn.

13. Wenbeleid (extern en intern)

Kinderen kunnen bij Versa Welzijn worden geplaatst vanaf 2 jaar.

Voor het eerst naar de peuterspeelzaal is voor het ene kind een groot avontuur, waar hij zonder problemen inspringt, voor het andere kind is het aanvankelijk 'best wel eng'. Samen met de pedagogisch medewerker(s) spreekt de ouder af wat voor wenperiode voor het kind het meest geschikt is. Peuters hebben nog weinig begrip van tijd en hebben (vooral in het begin) geen idee wat het betekent als er gezegd wordt: "ik kom je straks weer halen". Daarom wordt er op de peuterspeelzalen een gestructureerde dagindeling gevolgd. Regelmatig terugkerende elementen (vrij spel, de kring, een activiteit, fruit eten) geven herkenbaarheid en daarmee wordt "straks" verduidelijkt. Een vaste dagindeling geeft de peuter houvast.

De eerste keer komt de ouder samen met het kind en blijft de ouder voor het intakegesprek met de pedagogisch medewerker. Tijdens het gesprek wordt het reilen en zeilen op de peuterspeelzaal besproken en eventuele bijzonderheden van het kind doorgenomen. Zo maakt de ouder een deel van de ochtend mee en ervaart de ouder hoe het eraan toegaat op de speelzaal, hoe het programma eruitziet, wat voor materialen er zijn en hoe er met de kinderen wordt omgegaan en gespeeld.

Het kind blijft in principe meteen de hele ochtend. Na het intakegesprek neemt de ouder, in het bijzijn van de pedagogisch medewerker, duidelijk afscheid en zegt dat hij/zij straks weer terugkomt. Zeker in het begin is het fijn samen afscheid te nemen en te zwaaien. Huilen als de ouder weggaat is een gebruikelijke reactie en ook niets om zorgen over te maken, integendeel. Het is niet niks voor een 2-jarige om zijn ouder uit te zwaaien. Het komt ook voor dat peuters de eerste keren probleemloos afscheid nemen en daar pas later moeite mee hebben.

De peuter zal door ervaring leren dat de ouder weer terugkomt en de peuterspeelzaal als een fijne, veilige plek moeten gaan ervaren. De pedagogisch medewerker is goed in staat om de peuter te troosten en af te leiden. En ouders mogen altijd even de speelzaal bellen om te horen hoe het gaat. Voor de eerste keren is het belangrijk dat de ouder de peuter zelf weer ophaalt. Dit geeft het kind het vertrouwen dat de ouder weer terugkomt. In de uitzonderingsgevallen dat het niet gaat en de peuter zich erg verdrietig blijft voelen, belt de pedagogisch medewerker altijd de betreffende ouder(s) en overlegt. Samen kan dan bekeken worden hoe het wennen aangepakt kan worden.

Bij het brengen, bestaat altijd de mogelijkheid om samen met het kind even iets te doen: een puzzel maken, een boekje lezen, met de Duplo spelen. Op die manier wordt de (dagelijkse) overgang van thuis naar de speelzaal vergemakkelijkt. Vanzelfsprekend is het dan ook mogelijk om een (kort) praatje met de pedagogisch medewerker of met andere ouders te maken.

Voor de overgang naar een ander dagdeel binnen de peuterspeelzaal, hanteren wij hetzelfde wenbeleid.

14. Contacten met ouders

14.1 Algemeen

Als ouders ken jij je eigen kind het beste. Als het kind voor het eerst naar de peuterspeelzaal gaat, komt er een nieuwe omgeving bij. Een goede communicatie en wederzijdse informatie-uitwisseling tussen ouders en de leiding van de peuterspeelzaal is daarin heel belangrijk. Respect voor elkaar, elkaars mening, visie en achtergrond, vormt hierbij de basis.

We besteden aandacht aan een goede, zorgvuldige wederzijdse kennismaking en een goede, regelmatige informatie-uitwisseling. In het begin is dit bij het kennismakingsgesprek en het wennen. Vervolgens gebeurt dit bij de dagelijks breng- en haalcontacten en de oudergesprekken. Goede

informatie-uitwisseling tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders is van groot belang voor het kind.

Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerker op de hoogte is als er bijzonderheden zijn thuis of in de omgeving van het kind, die van invloed kunnen zijn op het welbevinden of het gedrag van het kind als het op de peuterspeelzaal is.

Speelgewoontes van het kind of effectieve manieren van troosten van het kind zijn voorbeelden van zaken die goed zijn om te weten, zodat de pedagogisch medewerkers hiermee rekening kunnen houden.

Voor het kind vormen de eigen spullen de verbinding tussen thuis en de peuterspeelzaal. Het komt elke dag met eigen rugzakje met daarin (afhankelijk van de peuterspeelzaal) een eigen trommel met fruit en een eigen beker met drinken. Sommige kinderen hebben ook een luier en eigen reservekleding bij zich. Dit kan zeker in de beginperiode bij het wennen op de peuterspeelzaal helpen om sneller vertrouwd te worden. Later kan het kind ook dingen die verband hebben met bijvoorbeeld een thema of activiteit, thuis met de ouder zoeken en meenemen naar de peuterspeelzaal. Omgekeerd kunnen ouders thuis met het kind de liedjes zingen die het kind op de peuterspeelzaal heeft geleerd, of activiteiten doen die in de nieuwsbrief staan.

Voor de ouders is het belangrijk om te weten wat het kind heeft meegemaakt op de peuterspeelzaal, met wie het gespeeld heeft, wat er gedaan is, of het kind het naar de zin heeft gehad. Alle bijzonderheden of opvallende zaken worden door de pedagogisch medewerker aan de ouders verteld.

Wij dragen zorg voor:

- informatie op individueel niveau over het eigen kind
- informatie op het niveau van de peuterspeelzaal
- informatie op niveau van Versa Welzijn.

Op verzoek van de ouders of van de pedagogisch medewerkers kan er een afspraak worden gemaakt voor een tussentijds oudergesprek.

(Spel) activiteiten waarbij kinderen hun peuterspeelzaalgroep dan wel de groepsruimte verlaten (de stamgroep), dan is dit altijd onder begeleiding van volwassenen. Indien er bij het verlaten van de peuterspeelzaalgroepsruimte een zekere afstand overbrugd dient te worden, wordt er altijd een wandelkoord gebruikt dat de kinderen vast moeten houden. Indien een pedagogisch medewerker met een klein groepje kinderen de peuterspeelzaalruimte verlaat, bijvoorbeeld om te gaan kijken in groep 1, neemt zij maximaal 3 kinderen mee. Dit geldt ook wanneer de pedagogisch medewerker een klein groepje kinderen meeneemt, bijvoorbeeld om binnen een bepaald thema een activiteit met een kleine groep te doen, buiten de peuterspeelzaalruimte. Indien een pedagogisch medewerker een boodschap gaat doen onder groepstijd (zoals brood halen) kan zij maximaal 2 kinderen meenemen. Op deze bovenstaande momenten kijken wij af van de BKR-regeling. Dit kan alleen als er achterwacht in het gebouw/ school aanwezig is en deze op de hoogte is van het vertrek of van het feit dat er een collega alleen op de groep staat.

Naar de eendjes gaan of met de hele groep de ruimte verlaten om ergens naartoe te gaan gebeurt met medeweten van de ouders. Deze hebben toestemming gegeven voor het doen van uitstapjes. Men gaat dan aan het wandelkoord en/of maakt gebruik van ouderhulp.

Bij uitstapjes buiten de deur met de hele groep, naar de speeltuin bijvoorbeeld, wordt ouderhulp gevraagd en heeft elke peuter een eigen begeleider.

We hebben structurele afspraken over oudercontacten over o.a.:

- De kennismaking en het wennen
- Oudergesprekken regulier en tussendoor op verzoek van de ouder of van de peuterspeelzaal
- Overdracht van kindgegevens aan de basisschool
- Bespreking van zorgenkinderen

- Opvoedingsondersteuning
- Ouderparticipatie bij uitstapjes
- Plan van aanpak zieke kinderen, medicijngebruik en het verrichten van medische handelingen
- De oudercommissie
- Beleid veilige uitstapjes

14.2 Mentorschap

Ieder kind dat geplaatst wordt op een peuterspeelzaal heeft een vaste mentor. Welke pedagogisch medewerker dit is, wordt bepaald naar aanleiding van de dagen dat het kind komt en de beschikbaarheid van de pedagogisch medewerkers. Naar rato van dienstverband krijgen de pedagogisch medewerkers een aantal mentorkinderen toegewezen.

De mentor verzorgt het intakegesprek. Door dit gesprek wordt er vanaf het begin een vertrouwensrelatie tussen de ouder en mentor opgebouwd. De mentor blijft ook na het intakegesprek het eerste aanspreekpunt voor de ouders en zal bij breng- en haalmomenten wanneer mogelijk de overdracht verzorgen met de ouder.

De mentor is verantwoordelijk voor een actueel en volledig kinddossier en zorgt ervoor dat alle afspraken en verslagen in het dossier actueel en aanwezig zijn. Ook brengt de mentor het welbevinden en de ontwikkeling van het kind door middel van de toetsen, de observaties en het kind volgsysteem in kaart en bespreekt dat met de ouders tijdens de tien minuten gesprekken en eventueel extra oudergesprekken.

Bij langdurige ziekte van de mentor wordt er een vervanger aangewezen.

Naast de expliciete aandacht die kinderen krijgen van hun mentor, zijn alle pedagogisch medewerkers van de groep en de peuterspeelzaal verantwoordelijk voor het welzijn en de goede verzorging van alle kinderen.

14.3 Ouderbetrokkenheid

De ouderbetrokkenheid heeft een positief effect op de ontwikkeling van het kind. Om ervoor te zorgen dat kinderen in de periode dat zij de peuterspeelzaal bezoeken optimale ontwikkelingskansen krijgen, is het belangrijk dat de ouders hierbij betrokken zijn. Het is van belang dat de pedagogisch medewerkers met de ouders als partners samenwerken, samen de verantwoordelijkheid nemen voor de ontwikkeling van kinderen en elkaar daarbij ondersteunen en versterken. Ze hebben een gemeenschappelijk doel: de optimale ontwikkeling van kinderen.

Het ouderbetrokkenheidsbeleid is leidend en richtinggevend voor inhoudelijke keuzes. Het betreft het geheel van samenhangende, doelgerichte en op elkaar afgestemde activiteiten voor ouders. Daarnaast stimuleert dit beleid de doorgaande lijn van ouderbetrokkenheid van peuterspeelzaal naar school.

15. Samenwerking met de kinderopvang

In verband met het teruglopen van de subsidie voor het peuterspeelzaalwerk en de ontwikkeling naar harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk wordt er in een aantal gemeenten

verschillend gewerkt. Dit kan het peuterspeelzaalwerk in zijn meest pure vorm zijn en volledig gesubsidieerd. Dit kan ook peuterspeelzaalwerk zijn in deze pure vorm maar wel gebruik makend van de kinderopvangtoeslag (ook wel peuteropvang genoemd) naast een eventuele aanvullende subsidie. Deze beide vormen werken waar mogelijk samen met de kinderopvang organisaties binnen de gemeente. Maar dit kan ook een intensieve samenwerking zijn die is ontstaan tussen het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang.

Uit deze samenwerking is een nieuwe vorm van kinderopvang/peuterspeelzaalwerk ontstaan. De combinatie van peuterspeelzaalwerk en peuteropvang noemen we een peuterarrangement. De kenmerken van een peuterarrangement zijn:

- er werken 2 beroepskrachten: 1 pedagogisch medewerker van de kinderopvang en 1 pedagogisch medewerker van Versa Welzijn.
- in de groep zitten maximaal 16 kinderen van 2-4 jaar per dag
- er wordt gedurende 10 uur tot 14 uur per week een VVE programma aangeboden
- ouders met een kinderopvangplaats betalen de ouderbijdrage conform de regels in de Wet Kinderopvang
- ouders met een peuterspeelzaalplaats betalen de ouderbijdrage zoals die is vastgesteld na overleg met de betreffende Gemeente
- de kosten voor het organiseren van de peuterarrangementen worden door beide organisaties gedeeld
- gebruikmaken van de peuterspeelzaal gedurende extra dagdelen kan voor alsnog niet voor een peuterspeelzaalplaats van Versa Welzijn. Voor de peuterplaats binnen de kinderopvang in dit wel mogelijk en is beschreven binnen het pedagogisch beleid van de kinderopvang.
- Gebruik maken van een extra dagdeel kan alleen tegen het geldende KOT-uurtarief.

Momenteel werkt Versa Welzijn samen met de kinderopvang in 1 peuterarrangement:

- A. Peuters met een kinderopvangplaats, peuters met een VVE-indicatie en peuters uit een kostwinnersgezin zitten samen in 1 peutergroep. De peuters met een kinderopvangplaats kunnen eerder worden gebracht, blijven langer en krijgen aan het eind van de ochtend een lunch. (duur opvang = 5 uur)

In één gemeente is er een combinatie van peuterarrangement en regulier peuterspeelzaalwerk. De ochtenden zijn dan peuterarrangementen zoals hierboven omschreven, de middagen bestaat de groep uit peuters van kostwinnersgezinnen en peuters met een VVE-indicatie. De middaggroep wordt dan geleid door twee pedagogisch medewerkers van Versa Welzijn.

Kenmerken van peuterspeelzaalwerk welke volledig gesubsidieerd is zijn;

- er werken 2 beroepskrachten: 2 pedagogisch medewerkers van Versa Welzijn.
- er wordt gewerkt met vaste groepen van maximaal 14 - 16 kinderen per dag van 2-4 jaar
- er wordt gedurende 10 uur tot 14 uur per week een VVE programma aangeboden
- ouders betalen de ouderbijdrage zoals die is vastgesteld na overleg met de betreffende Gemeente
- kosten zijn voor Versa Welzijn en er wordt waar mogelijk samengewerkt met de kinderopvang
- gebruikmaken van de peuterspeelzaal gedurende extra dagdelen kan voor alsnog niet binnen de peuterspeelzaal.

Kenmerken van peuterspeelzaalwerk gedeeltelijk gesubsidieerd en aangevuld vanuit de kinderopvangtoeslag zijn;

- er werken 2 beroepskrachten: 2 pedagogisch medewerkers van Versa Welzijn, of 1 van een kinderopvangorganisatie en 1 van Versa Welzijn
- er wordt gewerkt met vaste groepen van maximaal 14 - 16 kinderen per dag van 2-4 jaar
- er wordt gedurende 10 uur tot 14 uur per week een VVE programma aangeboden
- ouders die beide werken betalen de ouderbijdrage conform de regels in de Wet Kinderopvang

- kostwinners gezinnen betalen de ouderbijdrage zoals die is vastgesteld na overleg met de betreffende Gemeente

16. Samenwerking met consultatiebureau en andere collega's van het CJG

Alle kinderen komen gedurende hun eerste levensjaren regelmatig bij het consultatiebureau (CB). De jeugdverpleegkundigen van het CB bekijken of het kind zich lichamelijk, sociaal-emotioneel en cognitief goed ontwikkeld. Zij geven de ouders adviezen m.b.t. de verzorging en opvoeding van hun kind. Zij geven aan dat het voor kinderen belangrijk is om samen te spelen met andere kinderen en zich zo spelend/lerend te ontwikkelen. Indien de ouders hun kind niet zelf op een vorm van kinderopvang of voorschoolse educatie hebben geplaatst, stimuleren de jeugdverpleegkundigen de ouders om het kind op een peuterspeelzaal te plaatsen.

Wij vinden het belangrijk dat alle jonge kinderen de kans krijgen om zich goed te ontwikkelen en op 4 jarige leeftijd een goede start kunnen maken op de basisschool. Daarom hebben de VVE-peuterspeelzalen en het CB in een aantal gemeenten een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De samenwerking ziet er als volgt uit:

- Het CB verwijst kinderen, die de ontwikkelingsstimulering op de peuterspeelzaal echt nodig hebben, gericht naar de peuterspeelzaal.
- Vanuit de peuterspeelzaal wordt er contact opgenomen met de ouders om de ouders informatie te geven over de peuterspeelzaal en de inschrijving van het kind op de peuterspeelzaal te regelen.
- Zodra het kind geplaatst is op de peuterspeelzaal wordt dit doorgegeven aan het CB.

Door deze samenwerking krijgen alle kinderen een kans deel te nemen aan de VVE-peuterspeelzaal.

Als de ouders en/of de pedagogisch medewerkers zich op basis van observatie en toetsing zorgen maken over de ontwikkeling van het kind, wordt tijdens een kindbespreking geprobeerd om in gezamenlijk overleg een plan van aanpak te bedenken. Soms lukt het niet om via de afgesproken aanpak thuis en op de peuterspeelzaal de problemen op te lossen. Dan kunnen de pedagogisch medewerkers een beroep doen op de samenwerkingspartners van het CB en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

De pedagogisch medewerkers kunnen bij het CB en het CJG terecht voor algemeen advies over de begeleiding van kinderen met ontwikkelingsproblemen.

Als de ouders toestemming geven, kunnen de pedagogisch medewerkers de zorgen over het kind bespreken met de verpleegkundige van het CB of in het casusoverleg van het CJG. Daar wordt een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak wordt met de ouders besproken. Door de bundeling van deskundigheid van de professionals van het CJG kunnen we het kind optimaal ondersteunen in zijn ontwikkeling.

Soms kunnen de ontwikkelingsproblemen niet alleen met extra ondersteuning op de peuterspeelzaal worden opgelost. Dan is een verwijzing naar bijv. logopedie, fysiotherapie, Vroeghulp of SDH noodzakelijk. De pedagogisch medewerkers adviseren de ouders waar ze het beste naar toe kunnen gaan voor een goede verwijzing.

17. Samenwerking met het basisonderwijs

Voor een goede doorgaande lijn in de ontwikkelingsstimulering van kinderen hebben de peuterspeelzalen een samenwerking opgebouwd met de basisscholen in de buurt.

Deze samenwerking is gericht op 2 onderdelen

- het afstemmen van het inhoudelijke (VVE)programma op elkaar. Welke thema's worden er gepland? Gaan we bepaalde thema's gezamenlijk doen? (bijv. het Sinterklaasfeest) Hoe gaan de kinderen wennen als ze bijna 4 jaar zijn? Hoe regelen we de overdracht?

- de overdracht van kindgegevens. De pedagogisch medewerkers hebben in de tijd dat het kind op de peuterspeelzaal zit o.a. via observatie en toetsing een goed beeld gekregen van de stand van zaken van de ontwikkeling van het kind. Het is jammer als de leerkracht van groep 1 weer helemaal opnieuw moet beginnen met zich een beeld te vormen van kind. Daarmee gaat kostbare tijd verloren.

Wij vinden het belangrijk om ons beeld van de ontwikkeling van het kind door te geven aan de leerkracht van groep 1. Er zijn in de diverse gemeente verschillende afspraken gemaakt over de overdracht van kindgegevens aan de basisschool. Alle afspraken zijn gebaseerd op het feit of de ouders toestemming hebben gegeven voor de overdracht.

De algemene handelwijze is als volgt: Als het kind bijna 4 jaar is vindt er een gesprek plaats met de ouders. De pedagogisch medewerkers vertellen aan de ouders wat hun beeld is van de ontwikkeling van het kind en wat ze willen gaan overdragen aan de basisschool. Meestal wordt hiervoor een overdrachtsboekje gebruikt. Aan de ouders wordt gevraagd of ze toestemming geven om de gegevens over te dragen aan de basisschool. Als ze toestemming geven, worden de gegevens naar de basisschool gestuurd. Indien nodig vindt er een overdrachtsgesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de leerkracht van groep 1.

In de gemeente Weesp is er een pilot gestart waarbinnen Versa Welzijn samen met een basisschool een peuterspeelzaal beheert. Een pedagogisch medewerker van Versa en een leerkracht van de basisschool werken samen op de groep. De leerkracht waarborgt een soepele overgang van de peuterspeelzaal naar de betreffende basisschool. Dit wordt gedaan door de werkwijze en het aanbod van de peuterspeelzaal en de kleutergroepen van de basisschool zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. De peuters hoeven niet noodzakelijkerwijs door te stromen naar de betreffende basisschool.

18. Samenwerking in de wijk

De peuterspeelzalen liggen verspreid in de wijken. De meeste peuterspeelzalen zijn gehuisvest in een wijkcentrum, basisschool of kinderdagverblijf. Een aantal peuterspeelzalen zijn zelfstandig gehuisvest.

Op de peuterspeelzalen ontmoeten de ouders de andere ouders van jonge kinderen. Tijdens het brengen en halen, de spelinloop of ouderactiviteiten kunnen er vragen ontstaan, die verder reiken dan wat de peuterspeelzaal aan ouders kan bieden. Wij vinden het belangrijk om ouders goed te kunnen informeren en te adviseren over hun vragen.

Instellingen kunnen de peuterspeelzaal gebruiken om ouders van jonge kinderen te bereiken Met informatie over hun diensten. Daarom hebben we vanuit de peuterspeelzalen een samenwerking opgebouwd met diverse instellingen in de wijk voor wederzijdse informatieverstrekking.

Enkele voorbeelden van samenwerkingspartners in de wijk:

- opvoedspreekuur
- cursus opvoedingsondersteuning
- basisscholen
- kinderopvang
- wijksteunpunt bibliotheek
- sociaal cultureel werk / opbouwwerk
- cursusbureau
- vrijwilligerswerk

19. Samenhang met ander beleid

De peuterspeelzalen werken volgens de wettelijke regelgeving zoals die geldt voor het peuterspeelzaalwerk. Het betreft o.a. de volgende wetten:

- de wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- De wet Medezeggenschap cliënten zorginstellingen
- De wet Veiligheid attractie- en speeltoestellen
- De wet Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling
- De wet Klachtrecht
- Wet IKK (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang)

Het pedagogisch beleid staat niet op zich, maar is opgesteld binnen de geldende wettelijke kaders en heeft duidelijke samenhang met andere beleidsnotities, protocollen en afspraken. Het betreft zowel beleidszaken die betrekking hebben op het peuterspeelzaalwerk als op Versa Welzijn.

Enkele voorbeelden van samenhang met ander beleid zijn:

- Plaatsingsbeleid
- Beleid zieke kinderen, medicijngebruik en het verrichten van medische handelingen
- Protocol Huiselijk geweld en Kindermishandeling
- Privacy-protocol
- Klachtenregeling
- Financieel beleid
- Personeelsbeleid
- Stagebeleid
- Vrijwilligersbeleid
- Ouderbeleid

Huizen, november 2018